א) *כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו, ואין כותבין למלוה עד שיהא לוה עמו והלוה נותן שכר. כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו, ואין כותבין ללוקח עד שיהא מוכר עמו והלוקח נותן שכר. אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם והחתן נותן שכר. אין כותבין שטר אריסות וקבלנות אלא מדעת שניהם והמקבל נותן שכר. אין כותבין שטרי בירורין וכל מעשה ב"ד אלא מדעת שניהם ושניהם נותנין שכר. רשב"ג אומר לשניהם כותבין שנים: לזה לעצמו ולזה לעצמו: **גמ'** מאי ובלבד שהוא מכירן? אמר רב יהודה אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגט ושם האשה בשובר, יתיב רב ספרא ** ורב אחא בר הונא ורב הונא בר חיננא ויתיבי אביי גבייהו ויתבי וקמיבעיא להו שם האיש בגט אין שם האשה לא, שם האשה בשובר אין שם האיש לא, ליחוש דלמא כתב גיטא ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהאיך, וזמנין (אולא) כתבה אשה שובר ויהבה לגברא דלאו דילה? אמר להו אביי הכי אמר רב שם האיש בגט והוא הדין לשם האשה, שם האשה בשובר והוא הדין לשם האיש. וליחוש לשני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת דלמא כתיב גיטא ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהאיך? אמר להו * רב אחא בר הונא הכי אמר רב שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה. וליחוש דלמא אזיל למתא אחריתא ומחזיק ליה לשמיה ביוסף בן שמעון וכתיב גיטא וממטי ליה לאיתתיה דהאיך? אמר להו רב הונא בר חיננא ** הכי אמר רב כל שהוחזק שמו בעיר שלשים יום אין חוששין לו. לא איתחזק מאי? אמר אביי דקרו ליה ועני, רב זביד אמר רמאה ברמאותיה ידיע. ההוא תברא דהוה חתים עלה רב ירמיה בר אבא, אתיא לקמיה ההיא איתתא אמרה ליה "לאו אנא הואי", אמר: אנא נמי אמרי להו לאו איהי היא ואמרו לי מיקש הוא דקשא לה ובגר לה קלא, אמר אביי אע"ג דאמור רבנן כיון

כותבין שטר ללוה. להיות מזומן בידו לתת למלוה כשילוה לו מעות: **והלוה נותן שכר.** בגמרא פריך פשיטא דהלוה נותן שכר שהרי כל הנאה שלו: **אין כותבין שטרי אירוסין.** מפרש ו) בגמ' מגלחין (מו"ק דף יח) שטרי פסיקתא כדרב גידל כמה אתה נותן לבנך כך וכך כו': **אלא מדעת שניהם.** אבי חתן ואבי כלה: **ונשואין.** כתובה: **שטרי אריסות.** מקבל שדה למחצה לשליש ולרביע: **וקבלנות.** חכירות כך וכך כורין לשנה: **שטרי בירורין.** בגמ' מפרש: **כל מעשה בית דין.** כגון אדרכתא דמודעינן ללוה ואזיל ופרע בטרם שיכתב: **ושניהם נותנין שכר.** בשטרי בירורין ובגמ' מפרש פלוגתייהו: **שניהם.** העדים כותבין שני שטרות לזה אחד ולזה אחד: **גמ' שיהא מכיר שם האיש בגט.** הסופר והעדים צריכין שיכירו שזהו שמו דאיכא למיחש אין גט זה אלא לאיש אחר ויבא לרמות ולהגבות כתובה לשום אשה כדתנן (כתובות דף פט.) הוציאה גט ואין עמה כתובה, גובה כתובתה: **ושם האשה בשובר.** שלא תרמה ליתנו לאיש שגרש אשתו ותפסיד כתובתה על ידה: **ומגרש לה.** ומתכוין להתירה לינשא שלא כדין: **אלא זה בפני זה.** דליכא למיחש תו מידי: **וניחוש.** דלמא נפיק לו לעיר אחרת כו' לתנא דמתני' דבעי (ג) (מכירין) למה כותבין שום גט לשום אדם אף על פי שאינו מכירין שמו והלא שמא יוסף בן שמעון זה מעיר אחרת בא לכאן והיה שמו ראובן בן יעקב ועתה הרגיל והחזיק שיקראוהו כאן (ראובן) לפי שרוצה לגרש אשת (ראובן בן יעקב) שבמקום פלוני: **אין חוששין לו.** דכל כך לא היה מחליף שמו זמן מרובה פן יוודע הדבר: **ברמאותיה.** ידע ויזהר לענות הלכך אין תקנה עד דליתחזק: **ההוא תברא דהוה חתים עלה רב ירמיה בר אבא.** לאחר זמן אתאי ההיא איתתא לקמיה לתבוע כתובה ואמרה לו "לאו אנא הואי אותה אשה שאתה אומר שחתמת על שוברה ושמא אשה אחרת ששמה כשמי ושם בעלה כשם בעלי אבל אני לא התקבלתי כתובתי עדיין": **אמר לה אף אנא אמרי להו.** לסהדי החתומים עמי על השובר שאיך אותה האשה שחתמנו על שוברה והדין עמה והם השיבו לי שטעיתי במה שנשתנה והוחלף קולה והדין עמהם וכבר התקבלת כתובתך: **מיקש קשיא.** הזקינה וכבר נשתנה ונעשה קולה עבה:

כותבין שטר ללוה. בהא נמי פריך (ג) התם וניחוש שמא כתב ללוות כו', ומוקי לה בשטרי אקנייתא ואביי אמר עדיו בחיתומיו זכין לו: **וליחוש** דלמא כתביה לאתתא דלאו דיליה ומגרש לה. פירש רשב"ם ומתכוין להתירה להנשא שלא כדין ותימה לי והא בפני עדים יתנו לה והם יקראו את הגט כדאמרינן בגיטין (דף יט:) דמיבעי לאקרויי גיטא ויראו העדים (ד) שאין זה שם ז) האיש ועוד בלאו הכי ליחוש דלמא כתביה לאיתתא דלאו דיליה כיון שאין מכירין האשה ויכתוב הגט לאיש אחר (ה) כשמו ויתן הגט לאיש אחר ששמו כשמו ויתן הגט לאשת האיש להוציא מבעלה כתובתה וכן נ"ל דמקשה ול"ג ומגרש לה: **שם** האיש בגט וה"ה לשם האשה. תימה אמאי נקט שם האיש בגט ושם האשה בשובר וי"ל דלא חש לפרש כולהו אלא נקט שם אותו דמכתיב הכתב דעלייהו קתני במתני' והוא שיהי' מכירן שהרי הזכירן ולהכי נקט להו רב ומתניתין גופה לכך דברו באלו לפי שכבר הוצרכו להזכירסוה"ה ולאי שם האחר משום חששא אחרת:

וליחוש לשני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת. ותימה אי בהוחזקו ואליבא דמאן אי לר"מ דאמר דעדי חתימה כרתי ליכא למיחש למידי שהגט לא יהיה גט מאחר שאין מוכיח מתוכו שהוא(ו) שלא כדאמר בכל הגט (גיטין דף כד:) כתב לגרש את הגדולה לא יגרש את הקטנה ודייק בגמרא הא גדולה מצי לגרש ומוקי לה משום הכי כר"א דאמר עדי מסירה כרתי ולא רבי מאיר ומאי קאמר נמי שמגרשין נשותיהן זה בפני זה אפילו הכי לא מגרש אם לא יכתבו דורות ואי לר' אלעזר פריך לדידיה נמי לא הוה שהרי צריכה להביא עדי מסירה שנתנו לה בעלה כיון שעדי חתימה אינם מוכיחין שבעלה נתנו וצריכה היא עדי מסירה להביאם לפנינו שבעלה מסר לה ותבקשם ולא תמצא ולמאי ניחוש לה ואי בדלא הוחזקו איירי דהשתא כרתי שפיר עדי חתימה שאין יודעים בעיר אלא בעלה (ז) ומאי משני זאת אומרת שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה מה תיקן הלא אין ידוע שיש שנים בעיר ולעולם יגרשנה זה בשם בעלה שלא בפניו כיון שלא הוחזקו ואור"י דבהוחזקו מיירי ואליבא דר"א דקי"ל כוותיה פריך ואף על גב דעדי מסירה כרתי וצריכה להביא עדי מסירה ליחוש מאחר שכותבין לו גט בלא אשתו או לא יעשו הגירושין בפניהם דלמא כתב גיטא כו' והעדים שידעו המסירה ויכירו אותו כי שמו יוסף בן שמעון כשם הכתוב (ח) בשטר וגם יכירו שם האשה המקבלת אותו בשם שכתוב בשטר ולא יתנו לב לדעת אם יש עוד יוסף ב"ש אחר לבד מהותו ואם נשותיהם שוות כמו כן ואולי זאת אשת חברו וכשתבא לב"ד תביא עדי מסירה שתאמר אלו העדים ראו דיוסף ב"ש בעלי נתן לי הגט והן אומרים הן כדפרישית ואח"כ לא יחקרום ב"ד ודאי לומר שמא טעיתם כך וכך כדפרישית ומשני הכי אמר רב שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה ומאחר שנתקן כך לעולם חוקרין ב"ד ודאי אם שני יוסף היו שם ואם היו שם שנים אין חוששין שם כלל וכמו שפירש רבי וליחוש לשני יוסף בן שמעון דאיירי שהוחזקו צריך לפרש כמו כן קושיא ראשונה דפריך וליחוש דלמא כתב כשהוחזקו דוקא דאי לא הוחזקו לא הוה מיבעי ליה לרב למימר וה"ה לשם(ט) האיש ואע"ג דאביי חייש לשני יצחק בפ' האשה (יבמות קטו: ושם) אע"ג דלא הוחזקו רבא לא חייש התם ורבה נמי לא חייש היכא דלא הוחזקו כדמוכח בפ"ק דב"מ (דף יח: ושם ד"ה נפק) (ובכל הגט) ולמאי דפרישית דמוכח בכל הגט (גיטין כד: ושם ד"ה בעדי) דלר"מ אין יכולין שני יוסף בן שמעון לגרש נשותיהן עד שיכתבו דורות כיון דעדי חתימה כרתי אין גט אלא אם כן מוכיחין עדים הכתובין בו שבעלה נתנו לה קשה עלה דמדאוקמי' פרק המגרש (שם דף פו: ושם) מתני' דשני גיטין ושמותיהן שוין כר"מ דוקא ודחי אפי' תימא ר' אלעזר ומיהו כר' מאיר משמע דאתיא לה שפיר והיכי ניחא ליה לר' מאיר הא מוכח בכל הגט דלר' מאיר אין שני יוסף בן שמעון יכולין לגרש נשותיהן אלא אם כן יכתבו דורות ויש לומר דכי מוקי לה כר' מאיר סבר שאינם שוין לגמרי שהרי שלשום בדורות או סימן דעכשיו העדים החתומים מוכיחין שמיד בעלה בא הגט אם הוא בידה ומה שקורא אותם שוין לפי שבמקום נתינתו אין מי שיכיר הדורות: **ומחזיק** ליה לשמיה יוסף בן שמעון. תימה מה בכך הלא צריך שיכיר שם האשה בגט ואשתו לא יכירו בשמה ולא שייך למימר שיחזיק ויש לומר שגם אשתו באה עמו אי נמי מכירין את אשתו ח)[שלו על ידי פלוני ופלוני שאמרו] שהיא אשתו של זה אבל לא שמעו איד הוא שמו שיאמרו שפלונית היא אשת ראובן שאם כן יודעים שאין שמו יוסף בן שמעון:

כיון

נז א מיי' פכ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה ס ופכ"ד הלכה א סמג עשין צד טוש"ע ח"מ סי' לט סעיף יג:

נח ב מיי' שם פכ"ד הלכה ב טוש"ע שם סעיף יז:

נט ג מיי' פכ"ד שם הלכה א סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רלה סעיף א:

ס ד מיי' שם הל' ב טוש"ע שם סעיף ב:

סא ה מיי' שם הל' א סמג שם טוש"ע אה"ע סי' לג סעיף א וסי' נא:

סב ו מיי' שם הלכה ב וסמג שם טוש"ע שם סי' נא בהג"ה:

סג ז מיי' שם הלכה א:

סד ח מיי' שם הלכה ב:

סה ט מיי' שם הל' א ב סמג שם טוש"ע ח"מ סי' יג סעיף ב:

סו י מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכ סעיף ג:

סז כ מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הלכה ג ועיין בכ"מ סמג עשין צד טוש"ע אה"ע סי' קי סעיף א:

סח ל מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכ סעיף ג:

סט מ מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הלכה ד סמג עשין צד טוש"ע ח"מ סי' מט סעיף ג וטוש"ע אה"ע סי' קכ סעיף ג בהג"ה:

ע נ (מיי') סמג שם טוש"ע ח"מ שם ס"ד:

רבינו גרשום

נותן השכר. בן הגט לסופר: אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגט. שכן הוא שמו בודאי שאם אין מכירין יש לחוש שמא עצמו יכנה שמו יוסף בן שמעון בשם חבירו ויוליך לאשתו של אותו ששמו כן ויתן לה הגט כדי שתגבה כתובתה מבעלה שעשה עמה קנוניא. וה"ה נמי שם האשה בשובר צריך שיהא מכיר שם האשה בשובר שכך שמה בודאי דאם אין מכירה יש לחוש שמא תוליך זה השובר לבעלה של אשה ששמה כך ויאמר גרשתיה ופרעתיה כתובתה וזהו השובר ועשתה עמו קנוניא: וליחוש. אפי' היכי דמכיר שם האיש בגט ולא שם האשה יש לחוש דלמא שמיה כשם חבריה ושם אתתיה שכותב לה הגט יכנה אותה בשם אשת חבירו ואשתו שלו אין שמה כן כמו שכותב בגט אלא על שם אשת חבירו הוא כותב ואח"כ ממטי האי גט לאתתיה ומגרש לה על שם בעלה והיינו תקלה הואיל דאין סופר מכיר שם האשה בגט. והכי נמי שם האיש בשובר איכא למיחש כי האי גוונא הואיל דאין מכיר שם בעלה ליחוש דלמא ממטיא האי שובר לגבר אחר דשם אתתיה כשמה דהא איתתא שהיא בשובר' ואתו לידי תקלה דיימר לה כבר כתובתך פרועה והרי שובר בידי הלכך צריך שיהא מכיר שם האיש והאשה. ואכתי אע"ג דמכירין שם האיש והאשה איכא למיחש לשני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת ושם נשותיהן שוה ואיכא למיחש דלמא כתב גיטא כו': אלא זה בפני זה. דהשתא ליכא למיחש: ואכתי אע"ג דמכיר שם האיש ושם האשה איכא למיחש דלמא אזיל הד ראובן בן יעקב למתא אחריתי ומחזיק לשמיה ויסב את שמו יוסף בן שמעון כשם חבריה וכתב גיטא וממטי ליה לאתתיה דהיאך דשמה כשם אתתיה ואתו לידי תקלה: כל שהוחזק שמו בעיר ל' יום אין חוששין. שכינה שמו שהיה מתיירא שמא יבוא אדם שיכיר שאין שמו כן ויתבייש משום הכי לאחר ל' כותבין: לא אתהוק מאי. דאכתי לא עמד ל' יום: אמר אביי כגון דקרו ליה. בפתע פתאום ועני ודאי שמו שרגילין לקרותו: ורב זביד אמר אין כותבין עד דאתחזק בעיר שמיה ל' יום משום דרמאה ברמיותיה ידע להזהר מיד כשקורין לו: ההוא תברא. שובר אשה מכתובתה שהוציא הבעל על אשתו והיא כופרת: אתאי לקמיה דרבה בר חנן אמרה ליה לאו אנא הואי. מעולם לא חתמתי על שוברי שמא אשה אחרת היתה ששמה כשמי. ואמר לתלמידיו אנא נמי אמרי דלא איהי היא שאיני מכירה. אמרו ליה ודאי היא היא שחתמת על שוברה אלא מיקש הוא דקשה ובגר לה קלא. כלומר בשביל שהזקינה נתחלפה קולה מכמות שהיתה בימי

א) [לקמן קעב.] ב"מ יב: ב) [ולילה למיחש למחוי כשקרא כיון שהוא כותב הוכתו עי' תוס' ב"מ יב: ד"ה כותבין] ג) [illegible] ד) כתובות קב: [קדושין ט:] ה) [illegible] ו) [illegible] ז) [illegible] ח) [illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' וממטי ליה לאיתתיה דהאיך ומגרש לה וזמנין תיבת ואולא נמחק: (ב) [illegible] (ג) [illegible]